

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE
VUODEN 2024 LISÄTALOUSARVIOKSI

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että eduskunta hyväksyisi oheen liitetyn ehdotuksen lisätalousarvioksi vuodelle 2024.

Helsingissä 21.3.2024

Pääministeri

PETTERI ORPO

Valtiovarainministeri *Riikka Purra*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2024 lisätalousarvioksi.

Talouden näkymät

Vuonna 2024 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 0,7 % valtiovarainministeriön joulukuun 2023 ennusteen mukaan. Yksityinen kulutus kääntyy kasvuun, kun inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien suhteellisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja. Inflaation arvioidaan olevan n. 2 % v. 2024.

Työllisyys laskee hieman v. 2024, mutta kasvaa uudelleen vuodesta 2025 lähtien. Työllisyys- ja osallistumisaste ovat edelleen varsin korkealla. Työllisyysaste (15—64-vuotiaat) on ennusteen mukaan keskimäärin 73,5 % ja työttömyysaste 7,5 %. Yritykset vastaavat heikkoon työvoiman kysyntään pääosin lomautuksin sekä muihin työvoimajoustoihin turvautumalla mieluummin kuin irtisanomisin.

Talouskehitykseen sisältyy suurta epävarmuutta. Asuntorakentamisen lasku voi olla suurempi ja kestää pidempään kuin ennusteessa on oletettu. Maailmantalouden näkymät ovat myös varsin sumuiset. Lisäksi geopoliittisten jännitteiden kärjistyminen ja ympäristöriskien toteutuminen voivat lisätä epävarmuutta ja talouden häiriöitä.

Julkisyhteisöjen alijäämä kasvaa 3,5 prosenttiin v. 2024 yllä kuvatun talous- ja työllisyyskehityksen sekä hitaan verotulojen kasvun vuoksi. Velkasuhde kasvaa 79,1 prosenttiin v. 2024, eikä se ole kääntymässä laskuun näköpiirissä olevan talouskehityksen toteutuessa.

Tuloarviot

Tuloarviota ehdotetaan alennettavaksi kokonaisuudessaan 1 308 milj. eurolla ja verotuloarviota 1 399 milj. eurolla. Uusi verotuloarvio perustuu joulukuussa 2023 julkaistuun valtiovarainministeriön kokonaistaloudelliseen ennusteeseen. Ansio- ja pääomatuloverojen tuottoa ehdotetaan alennettavaksi 503 milj. eurolla, yhteisöveron tuottoa 173 milj. eurolla sekä arvonlisäveron tuottoa 723 milj. eurolla. Muutoksia selittävät erityisesti ennakoitua alemmat vuoden 2023 verotulokertymät sekä heikentyneet suhdannenäkymät. Arvonlisäveron osalta tuloarvion alenemista selittää myös hävittäjähankintaan liittyvän arvonlisäveron maksun ajoittumista koskeva muutos.

Sekalaisten tulojen arviota ehdotetaan alennettavan 139 milj. eurolla. Tämä johtuu mm. siitä, että arvio EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä saatavien tulojen ajoittumisesta on tarkentunut 155 milj. eurolla. Valtion saamia osinkotuloja ehdotetaan korotettavaksi 280 milj. eurolla tarkentuneeseen arvioon perustuen. Saatuja lisäosinkotuloja käytetään myöhemmin hallituksen investointiohjelman menojen rahoittamiseen. Valtion saamia lainojen takaisinmaksuja ehdotetaan alennettavan 50 milj. eurolla, sillä Kreikan valtio maksoi vuosien 2024—2025 lyhennykset etukäteen 15.12.2023.

Sisäministeriön hallinnonala

Suojelupoliisin toimintamenoihin ehdotetaan 2 milj. euroa toimintakyvyn turvaamiseen.

Kenttäjohtamisjärjestelmä KEJO:n jatkokehityshankkeen toteuttamiseen ehdotetaan 3 milj. euron lisäystä.

Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin ehdotetaan 12,2 milj. euron lisäystä johtuen ylimääräisistä kustannuksista, jotka ovat aiheutuneet välineellistetyn laittoman maahantulon hallintatoimista 31.1.2024 mennessä.

Itärajan esteen rakentamisen nopeuttamiseksi Rajavartiolaitoksen investointimomentille ehdotetaan lisättäväksi 74 milj. euroa vuodelle 2024. Vastaava määräraha on tarkoitus vähentää tulevassa julkisen talouden suunnitelmassa vuodelle 2025 varatusta määrärahasta, joten hankkeen kokonaisrahoitustarve ei muuttuisi tämän ajoitusmuutoksen johdosta.

Puolustusministeriön hallinnonala

Ukrainan tukemiseksi tehtävään kansainväliseen ampumatarvikkeiden yhteishankintaan osallistumista varten ehdotetaan 30 milj. euron määrärahaa.

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Valtion kiinteistöstrategian toteuttamiseen ehdotetaan 3,5 milj. euroa kiinteistökaupan etuosto-oikeuden käyttöön.

Senaatti-konsernin liikelaitosten valtuuksia ehdotetaan korotettavaksi siten, että investoinneista saisi aiheutua menoja v. 2024 enintään 850 milj. euroa ja lisäksi liikelaitokset saisivat tehdä sitoumuksia, joista saisi aiheutua menoja seuraavina varainhoitovuosina enintään 850 milj. euroa. Senaatti-konsernin liikelaitokset oikeutettaisiin ottamaan vuoden 2024 aikana toimintansa rahoittamiseksi lainaa nettomääräisesti enintään 670 milj. euroa. Investointi- ja lainanottovaltuuksien muutokset mahdollistaisivat tuottavuutta edistävät toimitilainvestoinnit sekä investoinnit valtion turvallisuusviranomaisten tarpeisiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opetus- ja kulttuuriministeriölle aiempina vuosina palautuneista käyttämättömistä rahapelitoiminnan tuotoista ehdotetaan kohdennettavaksi 10,3 milj. euroa taiteen ja kulttuurin rahoitukseen, 3,2 milj. euroa liikuntatoimeen sekä 3 milj. euroa nuorisotyöhön. Taiteen ja kulttuurin edistämiseen ehdotetuista lisäyksistä 7 milj. euroa kohdentuisi Suomen Ilmailumuseosäätiön uudisrakennuksen toteuttamiseen ja 3 milj. euroa Tampereen Teatterin peruskorjaukseen.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Lintuinfluenssan vuoksi lopetetuista turkiseläimistä maksettaviin korvauksiin ehdotetaan 44,4 milj. euroa. Lisäksi salmonellatartunnan vuoksi lopetettavaksi määrättävistä sioista maksettaviin korvauksiin varautumiseksi ehdotetaan 0,8 milj. euroa.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Valtion asuntorahaston varoista tuettavien korkotukilainojen hyväksymisvaltuuden tasoa ehdotetaan korotettavaksi 750 milj. eurolla 2 250 milj. euroon. Korkotukilainojen hyväksymisvaltuuden korottaminen perustuu tarpeeseen määräaikaisesti tukea asuntorakentamisen suhdannetilannetta ja alan työllisyyttä sekä mahdollistaa vuoden 2023 loppuun mennessä hakemukset jättäneiden asumisoikeustalohankkeiden toteutusta. Takauslainojen valtuuden tasoa ehdotetaan vähennettäväksi 185 milj. eurolla 100 milj. euroon. Takauslainojen valtuuden vähennys perustuu takauslainahankkeiden vähäiseen määrään.

Tasapaino ja valtionvelka

Varsinaisten tulojen 1 308 milj. euron vähennys ja määrärahojen 183 milj. euron lisäys huomioon ottaen vuoden 2024 lisätalousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 1 491 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi v. 2024 arvioidaan n. 12,9 mrd. euroa. Budjetoidun valtionvelan määrän vuoden 2024 lopussa arvioidaan olevan n. 167 mrd. euroa, mikä on n. 58 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2023 Tilinpäätös	2024 Hyväksytty talousarvio	2024 Hallituksen esitys	2024 Yhteensä
Määrärahat yhteensä				
(pl. valtionvelan vähentäminen)	81 553	87 867	183	88 051
— Valtionvelan korot (pääluokka 36)	2 323	3 177	-	3 177
Tuloarviot yhteensä				
(pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	82 921	76 426	-1 308	75 118
— Verotulot	63 460	66 842	-1 399	65 443
— Muut tulot	19 461	9 584	91	9 675
Nettolainanotto ja velanhallinta				
(mom. 15.03.01)	12 698	11 442	1 491	12 933
— Nettolainanotto	-	-	-	-
— Velanhallinta	-	-	-	-

Vaalikauden kehys

Kehykseen luettavia menoja ehdotetaan lisättäväksi 183 milj. eurolla. Vuoden 2024 kehysmenojen taso olisi siten 75 238 milj. euroa.

Varsinaisen talousarvion jälkeen jakamaton varaus oli 0,7 milj. euroa, minkä lisäksi on otettu käyttöön 400 milj. euron lisätalousarviovaraus. Kun huomioidaan kehysten rakennemuutokset ja kehysmenojen lisäys, jää kuluvan vuoden jakamattomaksi varaukseksi 338 milj. euroa.

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2024	2025
26.20.70	Ajoitusmuutos itärajan esteen rakentamisessa.	74	-74
27.01.66	Kansainvälinen ampumatarvikkeiden yhteishankinta Ukrainan tukemiseksi. Ukrainalle annettava uusi tuki on kehyksen ulkopuolista menoa kehyssäännön mukaisesti.	30	
29.80.50, 29.90.50, 29.90.51, 29.91.51	Opetus- ja kulttuuriministeriölle palautuneiden käyttämättömien rahoitusmenojen tuottojen budjetointi. Läpivirtaus, vastaava tulo momentilla 12.29.99.	16,5	
Yhteensä		120,5	-74

Eduskunnan vuodelle 2024 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hyväksytty talousarvio	Hallituksen esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	145 427 000	-	145 427 000
22. Tasavallan presidentti	47 381 000	-	47 381 000
23. Valtioneuvoston kanslia	254 219 000	-	254 219 000
24. Ulkoministeriön hallinnonala	1 289 797 000	-	1 289 797 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	1 214 301 000	-	1 214 301 000
26. Sisäministeriön hallinnonala	2 578 796 000	91 174 000	2 669 970 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	5 972 975 000	30 000 000	6 002 975 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	38 090 632 000	531 000	38 091 163 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	8 040 507 000	16 500 000	8 057 007 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 654 751 000	45 200 000	2 699 951 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	3 616 401 000	-	3 616 401 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	4 231 841 000	-	4 231 841 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	16 310 945 000	-	16 310 945 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	242 905 000	-	242 905 000
36. Valtionvelan korot	3 176 510 000	-	3 176 510 000
Yhteensä	87 867 388 000	183 405 000	88 050 793 000

Eduskunnan vuodelle 2024 hyväksymät tuloarviot ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto	Hyväksytty talousarvio	Hallituksen esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	66 841 653 000	-1 399 000 000	65 442 653 000
12. Sekalaiset tulot	7 274 709 000	-138 600 000	7 136 109 000
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	2 170 008 000	280 000 000	2 450 008 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	139 323 000	-50 279 000	89 044 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	76 425 693 000	-1 307 879 000	75 117 814 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	11 441 695 000	1 491 284 000	12 932 979 000
Yhteensä	87 867 388 000	183 405 000	88 050 793 000

Vuoden 2024 lisätalousarvio

TULOARVIOT

	Osasto 11	€
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT		-1 399 000 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot		-676 000 000
01. Ansio- ja pääomatuloverot, vähennystä		-503 000 000
02. Yhteisövero, vähennystä		-173 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut		-723 000 000
01. Arvonlisävero, vähennystä		-723 000 000
	Osasto 12	
12. SEKALAISET TULOT		-138 600 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala		16 500 000
99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä .		16 500 000

Osasto 13

11

39. Muut sekalaiset tulot	-155 100 000
20. Elpymis- ja palautumistukivälineen tulot, vähennystä	-155 100 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET	280 000 000
03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot	280 000 000
01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot, lisäystä	280 000 000

Osasto 15

15. LAINAT	1 441 005 000
01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat	-50 279 000
04. Muiden lainojen lyhennykset, vähennystä	-50 279 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	1 491 284 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta, lisäystä	1 491 284 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**183 405 000**

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 26		€
26. SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA		91 174 000
10. Poliisitoimi		5 000 000
02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		2 000 000
21. KEJO-hankkeen yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)		3 000 000
20. Rajavartiolaitos		86 174 000
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä .		12 174 000
70. Rajavartiolaitoksen investoinnit (siirtomääräraha 5 v), lisäystä		74 000 000
Pääluokka 27		
27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		30 000 000
01. Puolustuspolitiikka ja hallinto		30 000 000
66. Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		30 000 000
10. Sotilaallinen maanpuolustus		—
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		—
Pääluokka 28		
28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA		531 000
01. Hallinto		3 500 000
20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen (arviomääräraha), lisäystä		3 500 000
21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)		—
20. Palvelut valtioyhteisölle		—
88. Senaatti-konsernin liikelaitokset		—

Pääluokka 29

13

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	-2 969 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha), vähennystä	-2 969 000

Pääluokka 29

29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA	16 500 000
80. Taide ja kulttuuri	10 267 000
50. Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	10 267 000
90. Liikuntatoimi	3 183 000
50. Liikunnan ja urheilun edistäminen (kiinteä määräraha), lisäystä	1 100 000
51. Liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 083 000
91. Nuorisotyö	3 050 000
51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	3 050 000

Pääluokka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	45 200 000
20. Maa- ja elintarviketalous	45 200 000
20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha), lisäystä	45 200 000

Pääluokka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	—
20. Uudistuminen ja vähähiilisyys	—
41. Energiatuki (arviomääräraha)	—

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	—
20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen	—
60. Siirto Valtion asuntorahastoon	—

Määrärahojen kokonaismäärä:**183 405 000**

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Momentilta vähennetään 503 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu ennakoitua heikommista kertymätiedoista, veropohjaennusteen päivittämisestä sekä valtion verovuoden 2024 jako-osuuden käyttöönotosta.

2024 I lisätalousarvio	-503 000 000
2024 talousarvio	26 596 000 000
2023 tilinpäätös	24 589 546 494
2022 tilinpäätös	12 784 019 782

02. Yhteisövero

Momentilta vähennetään 173 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu ennakoitua pienemmistä kertymätiedoista sekä veropohjaennusteen päivittämisestä.

2024 I lisätalousarvio	-173 000 000
2024 talousarvio	6 118 000 000
2023 tilinpäätös	5 746 308 086
2022 tilinpäätös	5 538 201 118

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut*01. Arvonlisävero*

Momentilta vähennetään 723 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu ennakoitua pienemmistä kertymätiedoista sekä veropohjausten päivittämisestä.

2024 I lisätalousarvio	-723 000 000
2024 talousarvio	22 579 000 000
2023 tilinpäätös	21 404 692 530
2022 tilinpäätös	21 321 760 312

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 16 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu aiempina vuosina opetus- ja kulttuuriministeriölle palautuneista käyttämättömistä rahapelitoiminnan tuotoista. Tulojen lisäystä vastaavat kertaluonteiset lisämäärärahat on budjetoitu momenteille 29.80.50, 29.90.50, 29.90.51 ja 29.91.51.

2024 I lisätalousarvio	16 500 000
2024 talousarvio	4 000 000
2023 tilinpäätös	19 901 437
2022 tilinpäätös	84 213 398

39. Muut sekalaiset tulot

20. Elpymis- ja palautumistukivälineen tulot

Momentilta vähennetään 155 100 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu Euroopan komission tarkentuneesta arviosta vuosittaisesta tulokertymästä. Momentin kertymäärvioiden tarkistuksissa on kyse ajoitusmuutoksista.

2024 I lisätalousarvio	-155 100 000
2024 talousarvio	745 000 000
2023 tilinpäätös	—
2022 tilinpäätös	—

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET

03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot

01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 280 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarkentuneesta osinkokertymäarviosta.

2024 I lisätalousarvio	280 000 000
2024 talousarvio	1 150 000 000
2023 tilinpäätös	1 568 732 996
2022 tilinpäätös	1 392 818 612

Osasto 15

LAINAT

01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat

04. Muiden lainojen lyhennykset

Momentilta vähennetään 50 279 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu Kreikan kahdenvälisen lainan lyhennyksen vuoden 2024 osuuden takaisinmaksusta jo vuoden 2023 puolella.

2024 I lisätalousarvio	-50 279 000
2024 talousarvio	139 323 000
2023 tilinpäätös	280 370 870
2022 tilinpäätös	207 307 347

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille merkitään lisäystä 1 491 284 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tuloarvioiden ja määrärahojen muutoksista.

2024 I lisätalousarvio	1 491 284 000
2024 talousarvio	11 441 695 000
2023 tilinpäätös	12 697 725 659
2022 tilinpäätös	11 313 723 566

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 26 SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Poliisitoimi

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Suojelupoliisin toimintakyvyn turvaamisesta.

2024 I lisätalousarvio	2 000 000
2024 talousarvio	66 752 000
2023 tilinpäätös	46 890 000
2022 tilinpäätös	46 819 000

21. KEJO-hankkeen yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määräraha aiheutuu KEJO-jatkokehityshankkeen toimeenpanosta.

2024 I lisätalousarvio	3 000 000
2023 tilinpäätös	6 850 000
2022 tilinpäätös	6 850 000

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 12 174 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu välineellistetyin laittoman maahantulon hallinnasta Rajavartiolaitokselle 31.1.2024 mennessä kohdistuneista ylimääräisistä kustannuksista.

2024 I lisätalousarvio	12 174 000
2024 talousarvio	333 649 000
2023 tilinpäätös	312 030 000
2022 tilinpäätös	302 516 000

70. Rajavartiolaitoksen investoinnit (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään lisäystä 74 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu itärajan esteen nopeutetusta rakentamisesta valtakunnan rajalle.

2024 I lisätalousarvio	74 000 000
2024 talousarvio	179 000 000
2023 tilinpäätös	325 000 000
2022 tilinpäätös	11 000 000

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Puolustuspolitiikka ja hallinto

66. Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 30 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu siitä, että Suomi osallistuu Ukrainan tukemiseksi tehtävään kansainväliseen ampumatarvikkeiden yhteishankintaan.

2024 I lisätalousarvio	30 000 000
2024 talousarvio	22 567 000
2023 tilinpäätös	24 445 000
2022 tilinpäätös	30 000 000

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että perustetaan 1.1.2024 lukien kaksi kenraalin/amiraalin virkaa Puolustusvoimiin.

Selvitysosa: Perusteluja uusien erittelyvirkojen perustamisesta Puolustusvoimiin tarkennetaan siten, että se sisältää perustettavien uusien virkojen Puolustusvoimissa käytössä olevat virkanimikkeet.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	2 357 200 000
2023 tilinpäätös	2 253 291 000
2022 tilinpäätös	2 152 420 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu valtion etuosto-oikeudesta erällä alueilla annetun lain (469/2019) mukaisen valtion etuosto-oikeuden käyttämisestä aiheutuvista menoista.

2024 I lisätalousarvio	3 500 000
2024 talousarvio	145 000
2023 tilinpäätös	162 143
2022 tilinpäätös	3 713 805

21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää hallitusohjelman mukaisesti Julkiset tilat Suomi -ohjelman ja aluehallintouudistuksen välttämättömien selvitysten ja palvelujen hankkimiseen.

Selvitysosa: Perusteluista on poistettu digitaalisen asioinnin ensisijaisuuden edistäminen, jota rahoitetaan muista määrärahoista.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	2 306 000
2023 tilinpäätös	3 306 000
2022 tilinpäätös	3 261 000

20. Palvelut valtioyhteisölle

88. Senaatti-konsernin liikelaitokset

2. Investoinnit

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Senaatti-konsernin liikelaitosten investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2024 enintään 850 milj. euroa. Lisäksi Senaatti-konsernin liikelaitokset saavat tehdä sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina varainhoitovuosina enintään 850 milj. euroa.

3. Lainanotto

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Senaatti-konsernin liikelaitokset oikeutetaan ottamaan vuoden 2024 aikana toimintansa rahoittamiseksi valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa nettomääräisesti enintään 670 milj. euroa.

Selvitysosa: Investointi- ja lainanottovaltuuksien muutokset mahdollistavat tuottavuutta edistävät toimitilainvestoinnit sekä investoinnit valtion turvallisuusviranomaisten tarpeisiin. Investointien määrän odotetaan vähenevän tulevina vuosina.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	—
2023 tilinpäätös	—
2022 tilinpäätös	—

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 2 969 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tasoitusmäärän perusteena olevien tuloarvioiden muutoksista.

2024 I lisätalousarvio	-2 969 000
2024 talousarvio	204 801 000
2023 tilinpäätös	198 415 589
2022 tilinpäätös	202 195 000

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

80. Taide ja kulttuuri

50. *Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 10 267 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 7 011 000 euroa aiheutuu Suomen Ilmailumuseosäätiön uudisrakennuksen toteuttamiseen ja 3 000 000 euroa Tampereen Teatterin peruskorjaukseen myönnettävistä kertaluonteisista valtionavustuksista sekä 256 000 euroa muihin kulttuuritilojen investointeihin myönnettävistä valtionavustuksista ja ne katetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle palautuneista käyttämättömistä rahapelitoiminnan tuotoista.

Avustuksilla toteutettavista hankkeista ei tule aiheutua lisämäärärahatarpeita valtiolle, vaan kohteita tarvittaessa priorisoidaan kulttuurin kokonaisrahoituksen puitteissa.

2024 I lisätalousarvio	10 267 000
2024 talousarvio	99 535 000
2023 tilinpäätös	27 274 000
2022 tilinpäätös	90 141 000

90. Liikuntatoimi

50. *Liikunnan ja urheilun edistäminen* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu kertaluonteisesta lisäyksestä huippu-urheilun kehittämiseen ja se katetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle palautuneista käyttämättömistä rahapelitoiminnan tuotoista.

2024 I lisätalousarvio	1 100 000
2024 talousarvio	55 952 000
2023 tilinpäätös	119 872 700
2022 tilinpäätös	101 459 828

51. Liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 083 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu suurtapahtumatoiminnan kehittämisen, yhdenvertaisuuden edistämisen sekä seuratoiminnan kertaluonteisesta tukemisesta ja se katetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle palautuneista käyttämättömistä rahapelitoiminnan tuotoista.

Perustelujen muutos aiheutuu määrärahan käyttämisestä henkilöstön palkkaamiseen Suomi liikkeelle -ohjelman valmistelu-, ohjaus- ja asiantuntijatehtäviin.

2024 I lisätalousarvio	2 083 000
2024 talousarvio	64 201 000

91. Nuorisotyö

51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 050 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu nuorten työpajatoiminnan sekä etsivän nuorisotyön kertaluonteisesta tukemisesta ja se katetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle palautuneista käyttämättömistä rahapelitoiminnan tuotoista.

2024 I lisätalousarvio	3 050 000
2024 talousarvio	30 000 000
2023 tilinpäätös	22 452 000
2022 tilinpäätös	39 083 000

Pääluokka 30**MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA****20. Maa- ja elintarviketalous**

20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 45 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 44 400 000 euroa aiheutuu lintuinfluenssan vuoksi lopetetuista turkiseläimistä maksettavista korvauksista ja 800 000 euroa varautumisesta salmonellatartunnan vuoksi lopetettavaksi määrättävistä sioista maksettaviin korvauksiin.

2024 I lisätalousarvio	45 200 000
2024 talousarvio	5 868 000
2023 tilinpäätös	18 560 132
2022 tilinpäätös	10 606 169

Pääluokka 32 TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Uudistuminen ja vähähiilisyys

41. Energiatuki (arviomääräraha)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2024 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 184 290 000 eurolla.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta 77 175 000 euroa ja valtuudesta 44 616 000 euroa on varattu energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1), määrärahasta 76 121 000 euroa ja valtuudesta 2 270 000 euroa uuden teknologian investointeihin (RRF pilari1), määrärahasta 58 499 000 euroa ja valtuudesta 65 628 000 euroa vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (RRF pilari1) sekä määrärahasta 22 982 000 euroa ja valtuudesta 3 176 000 euroa teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1).

Selvitysosa: Valtuuden lisäyksestä 44 616 000 euroa aiheutuu energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1), 2 270 000 euroa uuden teknologian investointeihin (RRF pilari1), 65 628 000 euroa vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (RRF pilari1) sekä 3 176 000 euroa teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1) vuoden 2022 talousarviossa varatun valtuuden osittaisesta uusimisesta.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	449 637 000
2023 tilinpäätös	66 340 398
2022 tilinpäätös	30 787 456

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

60. Siirto Valtion asuntorahastoon

Korkotukilainat ja valtiontakaukset

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2024 saa Valtion asuntorahaston varoista tuettaviksi korkotukilainoiksi hyväksyä vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korotuksesta annetun lain (604/2001) ja vuokratulojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korotuksesta annetun lain (574/2016) mukaisia lainoja yhteensä enintään 2 250 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2024 saa vuokra-asuntojen rakentamislainojen valtiontakauksesta annetun lain (856/2008) mukaisia lainoja hyväksyä takauslainoiksi siten, että niistä valtiolle aiheutuvien takausvastuiden määrä on yhteensä enintään 100 000 000 euroa.

Selvitysosa: Korkotukilainojen hyväksymisvaltuuden tasoa ehdotetaan korotettavaksi 750 000 000 eurolla 2 250 000 000 euroon. Korkotukilainojen hyväksymisvaltuuden korottaminen perustuu tarpeeseen määräaikaisesti tukea asuntorakentamisen suhdannetilannetta ja alan työllisyyttä sekä mahdollistaa vuoden 2023 loppuun mennessä hakemukset jättäneiden asumisoikeustalohankkeiden toteutusta.

Takauslainojen valtuuden tasoa ehdotetaan vähennettäväksi 185 000 000 eurolla 100 000 000 euroon. Takauslainojen valtuuden vähennys perustuu takauslainahankkeiden vähäiseen määrään. Esitys perustuu talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätökseen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	—
2023 tilinpäätös	—
2022 tilinpäätös	—